

IZLET NA VELEBIT.

RAJKO JUSTIN.

Davno že gojena želja, poleteti na toliko slavljeni Velebit, se mi je izpolnila lani.

V sredo, dne 3. avgusta, popoldne sem zasedel kolo in hajdi proti Jadranskemu morju. Temni oblaki so viseli nad morjem, črnim kot črnilo, bliski so švigali preko njega, vežoč temne oblake in še temnejše morje s svetlimi, vid jemajočimi traki. Nič kaj prijetna čuvstva me niso navdajala, ko pomislim, da se mi je odpraviti na šibki ladji v to razburkano vodovje. Ko dospem do morske obale, zagledam ladjo, ki me naj popelje v Dalmacijo. Na njej se blešči beli napis »Vila«. Vzradosti me to. »Tu me imaš, posestrima, vodi me tja, kamor me vleče srce, ali pa pogrezni moje grešne kosti na dno morja, da bodo počivale tam z ostanki slavnih junakov, ki so se borili pod okriljem tvojih sester za krst častni in svobodo zlato!« Stopim na krov. Glej čudo! Morje se miri, nebo jasni in obeta se nam najlepše vreme na pot. Odrinemo od obrežja. Običajni pozdravi in odzdravi, mahanje z robci nas spremlja še nekaj trenutkov, a za malo časa poneha i to.

Na širokem morju smo. Veličastno se razgrinja pred nami morska obala, cela tržaška luka. Čarobna slika, ki se je oko ne more nagledati, žal, da čimdalje nerazločnejša, kajti oddaljujemo se od obrežja in mrak lega na zemljo. Le svetilnik v luki nam še v daljo pošilja zadnje pozdrave. Nastala je noč. Zvezde trepečejo na nebu, okoli nas pa svetijo tudi luči na brodovih, ki jih srečavamo, in na svetilnikih ob istrski morski obali. Čeprav ne novinec na morju, vendar vpliva moč morja in bajne noči na njem s toliko silo na moje čuvstvovanje, da bi nikakor ne mogel zaspati, ako bi tudi hotel. Ostal sem torej na krovu in se vdal razmišljanju, motreč to morje Adrijansko. Še si slovansko, morje, kajti ni še zamrl rod, vozeč po tebi hrastov brod! Temu rodu pripada tudi naš brod, last Serafina Topića i dr. iz Visa. Hrvaška govornica se glasi na brodu, tužne pesmi vrlih Črnogorcev, vračajočih se v domovino, odmevajo v črno noč. Polagoma potihne i to. Vila razprostre svoja krila nad krovom in blagi sen nadvlada skoraj vso ladjo; le enakomerno delovanje strojev in pljuskanje valov moti nočno tišino. Mesec priplava izza Kvarnerskih otokov

in razlije svojo čarobno svetlobo črez morsko plan. Čvrstejši veter zaveje izza gora in vzbudi morske valove na novo delovanje. Ladja ziblje se in giblje. Dani se. Živahno vrvenje nastaja na krovu. Mornarji opravljajo toaletu vzbudivše se »Vile«, poplavljač jo s celimi potoki morske vode in česljajoč jo z ostrimi metlami. Zaspani obrazi ležejo na površje. Nedolgo in ustavimo se v luki v Malem Lošinju. Čudil sem se mnogobrojnim nemškimi napisom, hrvaškimi ni sledu na obali. Bajе je to eno najbolj obiskovanih letovišč Nemcev.

Po kratkem postanku plovemo dalje proti Zadru. Gledati po poti ni bilo mnogo. Otoki so večinoma pusti, skalnati, posebno na južni strani. Človeška bivališča so le redka in še ta siromašna, kajti zemlja tod okoli ne daje obilo dohodkov. Boljša je videti severna stran; tod je obdelanega že več sveta; razno drevje in vinogradi obdajajo posamezna sela in mesteca. Sestanem se na krovu z vrlo tržaško Slovenko, potujočo v Splet. V veselem, domačem razgovoru čas hitro mineva in za malo časa leži pred nami Zader. Tu treba zapustiti »Vilo«. Zavrtim kolo, pa hajdi ž njim v mesto!

Nisem si ga dolgo ogledoval, vleklo me je ven na prosto. Ustavim pred selsko gostilnico. Četrť vina, ribe in kruh; račun 10 novčičev. Misleč, da se je gostilničarka pomotila, ponovim vprašanje za račun, a ona, meneč, da mi je morda previsok, prične tožiti, kako se je vse podražilo, vse dvojno od lani. Srečni ljudje, hvalite Boga, da ne plačujete računov pri nas!

Zasedem zopet kolo, a le počasi se dalje pomičem. Vzrok ni silna vročina, ne gosti prah, nego obilica raznih južnih rastlin, ki jih moram, da umirim botanika v sebi, nabrati. To botaniziranje mi je zelo podaljšalo potovanje. V Smilčičih so vojaki na vaji, zato vse živo po ulicah. Da to življenje malo premotrim, se ustavim in krenem v krčmo s cirilskim nadpisom. Množica gostov, pravoslavni Dalmatincev, me je, doznavši, da sem Slovenec, kaj živahno pozdravljala, naglašajoč svoje simpatije do mene. Pripovedovali so mi tudi radostno, da se i njih razmerje z brati Hrvati obrača na bolje in da gineva staro sovrašтво bratskih plemen. Še, ko sem že stopal na kolo, so mi stiskali roko v slovo. V Karinu pohitim v morje, da se malo ohladim, a poleg sebe v morju čudom gledam cel železen most z obokom, ki ga je ljuti naval prevrnil v vodo, razrušivši pri tem tudi cesto, vodečo črez morski kanal; nadomestuje ga sedaj lesen most. Morska kopel je učinkovala kaj blagodejno, a žal, da se je vsa nje dobrota kaj kmalu poizgubila, moral sem namreč v največji vročini v breg,

le malo časa na kolesu sedeč, tem več pa hodeč peš in tirajoč kolo poleg sebe. No, breg me ni spravil v zlo voljo kakor svoj čas tudi Pavlihe ne, ki je imel navado, da je v klanec stopaje veselil se, kako bo na nasprotni strani nizdolu tekel. Tako i jaz. Dospevši na vrh, sem se veselil lepih, položnih serpentin, ki so se vile pred mano, in prijaznega mesteca Obrovca, razprostrtega kaj idilsko v dolini, ob bregu Neretve. Pohitel sem doli. Kakor sem se prepričal, je najvažnejše poslopje tisto, v katerem se nahaja »kavana«, kajti da ni bilo nje, šel bi bil žejen spat. Vino krop, voda krop in to povsod, le v kavani izborno ledeno pivo, 20 novčičev vrček. Pa ko bi bilo tudi po kroni kakor na Kredarici, molčal bi in poklical še en vrček. Za prenočišče bi mi bila skoraj trda predla; prostori v gostilnicah vsi posedeni, ker so prihiteli vnanji, da vidijo vojake, ki so imeli prispeti v jutro iz Smilčičev. Posrečilo se mi je naposled dobiti »konak« pri neki privatni družini. V jutro poranim, se okopljem pod mostom v Neretvi in pošetam ob bregu, kjer se je baš odpravljajl parnik na odhod v Zader. Pandur s strogo službenim obrazom je priganjal kmete na obali, da brzo pospravijo kola in konje, ker priti imajo vojaki. Pometači so hiteli snažiti ulice na čast vojakom. Sploh se je ves govor sukal le o tem, kdaj in koliko pride vojakov, kje bodo nastanjeni in za koliko časa. Še celo otroci so silili vame, naj povem, če sem videl vojake.

Ker nisem kar nič v sebi očutil poželenja, pričakati vojsko, zapustim gradič in njegove presrečne, vojakov nestrpno čakajoče prebivalce. Cesta vodi v breg, zato mi kolo dosti ne služi, nego služiti moram jaz njemu, tirajoč in potiskajoč ga v silni vročini navzgor. Čim više, tem večja žega, tem večja žeja. Na srečo dohitim tri dalmatinske kirijaše (voznike), vozeče vino v Hrvaško. Ponudijo mi kar cel sodec vina, da se iz njega napijem. Škoda, da nisem kraljevič Marko, tako pa sem se trikrat krepko oddihnil, vrgel kolo in naramnik na voz pa odhitel po bližnjici do kirijaškega postajališča v Podpragih. Da pomirim vinske duhove, ki so skočili iz soda v mene, jih počnem zalivati z vodo, namečem vrh nje krožnik pečenega janjca, pa mirna Bosna. Pogledam okrog sebe; moji vozniki so šele sedaj došli, a za njimi nekak gizdalinski kočijaš, ki je šel s praznim vozom nekemu naproti. Gotovo ne pretiravam, če pravim, da je imel 2 kili srebra na sebi; kapa obsuta s tolarji in dvajseticami, krvavordeč »prsluk« istotako, pas ves okovan s srebrnimi »brukvicami« (žreblji), okovana i lula na debelo s srebrom. Zavedajoč se svojega bogastva, se je oziral dostojanstveno in malo je govoril. Oživiti ga tudi

nisem mogel, ko sem počel pipe voznikov v nič devati, a njegovo hvaliti; tudi za hvalo je bil nepristopen. Pogledal je še nekako nonšalantno na nas doli pa odšel s počasnim korakom iz stana.

Kmalu sem mu sledil tudi jaz po strmi cesti navzgor in došel počasi v goro prav planinskega značaja. Cesta, ki vodi tod preko, je tako krasno, da, umetno izpeljana, da ji ni brž para. Med silnimi pečinami, kraj globokih prepadov se vije više in više. Po globokih kotlinah so raztresene pastirske kočice, zvonci pašnih čred odmevajo od skalnatih sten. Ob cesti stoji kamen v spomin padlemu orožniku, borečemu se proti dvajsetim hajdukom, ki so napadli pošto. Ti hajduki so bili velika nadloga v prejšnjih časih po teh pokrajinah; no, sedaj jih ni več, vendar jim je še zmerom odlično mesto v pripovedkah narodovih. Kmalu sem na vrhu ceste, kjer meji Dalmacija na Hrvaško. Na hrvaški strani sta pošta in logarska hiša. Kraj se zove »Mali Halan«. Pošta je bila zaprta, lastnik je šel baje v Obrovac vojake občudovat, a logar me ni imel kje prenočiti. Svetuje mi, naj grem nazaj v Dalmacijo v Veliki Halan ter tam v pastirskih kočah prenočim. Na vrhu, pri mejniku, srečam staro majko, ki me vodi do svojega stana. Pripoveduje mi, da ima štiri sine ter da mi hoče enega dati, da me povede drugo jutro na Sv. Brdo, najvišji vrh na Velebitu. Postreže mi z jedjo, napravljeno iz skorupa (smetane) in jajec, pridoda mi še črnega, palec debelega kruha. Zalil sem večerjo s hladno vodo. Po večerji legnem spat kar na prostem. Spal sem nemirno, sanjal o hajdukih, in kakor je kaj zašustelo poleg mene, sem se sklonil pokoncu. Ko se je mesec prirežal izza vrhov, sem videl poleg sebe mirno ležeče, prežvekujoče krave. Obilica koz in ovac v stajah se je z meketanjem, bleketanjem in zvonkljanjem trudila, preganjati nočni mir. To se jim je tudi popolnoma posrečilo. Ni še dobro se zdanilo, ko prvi poskočim s tal in zbudim še druge.

Po zajutrkju se odpraviva s starkinim sinom Martinom na pot na Sv. Brdo. Korakala sva kako poldrugo uro skozi bukov gozd, kjer bi človek brez vodnika kaj lahko zabredel. Zapustivša gozd, prideva na plan, »Dušice« zvano. Tu izvira izboren studenec, velika dobrota ondi pasočim pastirjem. Preko travne livade jo kreneva proti vrhu. Gosto brinje in nizko borovičje zavira pot ob grebenu, treba je iskati pota ob severni strani pobočja. Čez dobro uro hoda od Dušic sva dospela na vrh. Krasen razgled se nama odpre tu. Proti severu se razprostira divna Lika z mnogimi bivališči in z obdelano širno zemljo, proti jugu se vijo morski kanali z dolgimi, belkastimi otoki, navzkrižno s to smerjo pa se

izteza divje gorovje Velebit. Obzorje je utesnjevala gosta soparica, ležeča nad morjem in zemljo. Čas mi ni pripuščal, da bi z zemljevidom natančneje premotril razna sela in mesta, treba preiskati bližnjo okolico in njene stanovalce iz rastlinskega rodu. Zato kreneva z vrha ter se spustiva na sosednji »Malavan«, a potem lezeva ob severni strmini počasi navzdol.

Nabiraje razne rastline, sva se mudila v pobočju dalje časa. Zastopniki rastlinstva so bili kaj borni, naškodila jim je suša, a še bolj tu pasoča se drobnica. Vzradostil pa sem se, ko sem mogel nabrati redkih zvončic.

Vrnila sva se zopet k studencu, kjer dobiva starega moža, pasočega drobnico. Čudil sem se njegovi lahni hoji in mladeniški čilosti. Zajel je iz študenca v rdeči kapi vode, in ko se napije, pove, da mu je že 76 let, a da mora vendar tekati za kozami. Lep zgled, kako učinkuje na človeka planinski zrak in priprosto življenje.

Okoli poldneva sva bila zopet pri stajah, kjer se po kratkem počitku poslovim prisrčno od dobrih ljudi, ter dirjam nizdolu do Sv. Roka, a nadalje po lepi, ravni cesti v Gospić. Velikanski lepaki v narodnih bojah so naznanjali, da se bo drugi dan vršila I. javna vaja ličkega Sokola. Da sem vedel, kako se mi bode drugi dan godilo, gotovo bi bil raje ostal v Gospiću ter se udeležil redke slavnosti v Liki, a vleklo me je nadalje — proti morju. Prenočil sem še precej ugodno v selu Oštariji. Zarana v jutro pohitim še na neki hrib, Basaće brdo zvan, a od tu zdrčim v dolgih, utrudljivih serpentinah nizdolu v Karlobag, kjer zvem, da ta dan (bilo je v nedeljo) ne vozi noben parobrod proti Reki. Kaj sedaj? Malo je manjkalo, da se nisem vrnil v Gospić. Ves dan prečepeti v tem malem mestecu, mi ni baš prijalo. Čujem, da vodi nad morjem cesta proti Jablancu in Senju, a da je zelo kamenita in slaba. Da vidim! V početku je šlo še precej dobro, a čim dalje, tem slabejša je postajala pot in za nekaj časa sem moral že peš korakati in tirati kolo poleg sebe. Tolažil sem se, da bo že zopet mogoče zasesti kolo. A vse upanje je bilo zastonj, cesta čimdalje slabejša, debel gramoz je škrtal pod nogami in kolo je odskakovalo. Silna vročina je pripekala in oglašala se je huda žeja. Vasi ob cesti prazne, nikjer žive duše, vse je ubežalo v planine k studencem ter povedlo živino s seboj. Korakam izmučen dalje ter legnem tupatam v senco kake velikanske skale, da se malo oddahnem in ohladim. Obupaval sem. Bal sem se, da me ne poruši solnčarica v teh neobljudenih krajih, kjer že kakih 30 km nisem videl živega bitja. Zopet pod cesto vas;

poskusim i tu svojo srečo. Vse pozaprto, vse mrtvo. Že hočem z obupa polnim srcem iti dalje. Kar zapazim pri neki koči vrata odprta. Vstopim. Na zemlji čepi starka ter topo gleda došleca. Poprosim je vode. Pogleda v stran, a tam se oglasi starec iz somraka in ji veli, naj mi postreže. Z ilnato skledico poseže v zakajen, umazan kotel in mi poda zajeto vodo. Joj, kaka tekočina! Zamizal sem in popil, kar je bilo v skledici. Oduren okus mi je ostal v ustih, okus, spominjajoč me na — pomije. Hrvaška prislovica pravi: »Ko cerkve ne pozna, i peči se klanja«. Tako i jaz, klanjal sem se tem pomijam in popil še par skledic. Sčasoma se človek vsemu privadi in »v sili hudič muhe žre«, pravijo pri nas. Vprašam starca, kje so drugi ljudje, a on mi odgovori, da so pobegli v planine, tudi on da bi bil šel tja, pa s starko nikamor ne moreta, zato sta ostala in gladujeta; vodo si mora nositi dve uri daleč. Za obed sta imela par v pepelu pečenih krompirčkov orehove velikosti. Povem starcu, da imam v torbi na kolesu kos suhega kruha, ki ga pa radi žeje ne morem po-
užiti. Prosi me iskreno, naj mu ga podarim, ker kruha že dolgo ni jedel. Gre z menoj na cesto, veseleč se koščka kruha; raduje se tudi kolesu, kakršnega še nikoli ni videl. Da mu pokažem, kako se vozi s kolesom, sedem nanje in zaropotalo je po gramozu. Zadnji pnevmatik je dobil luknjo. Ker sem moral itak hoditi, me to ni nimalo vznemirilo.

Odtod sem šel še kakih 10 km in evo me v malem mestecu Jablancu tik morja. Pohitel sem v gostilnico in pričel tako neznanško vodo vlivati vase, da so vsi navzočni s strahom zrli v me, boječ se, da jim še ono malo vode, kar je je ostalo v mestnem bunaru (vodnjaku), popijem. In res, ni še nastala noč, ko mi javi natararica Luca, da ni ne kapi vode v hiši. Da zadovolji mene in druge goste, ki so, videč, kako gre meni voda v slast, tudi jeli vodo z vinom mešati, šla je po vodo k sosedu na posodo. Kmalu smo popili i to, zato se odpravim spat. Monotono petje iz gostilniške sobe bi me bilo skoraj uspavalo, da se ni vsa situacija na mah izpremenila. Došle so devojke in — udri kolo. Po tleh z nogami, po mizah z rokami so tolkli takt, a stresali vse poslopje. Umevno, da je spanec pobegnil s trudnih oči. Premetaval sem se na postelji tudi še, ko je hrup polegel, in težko pričakoval jutra. Ni se še dobro zdanilo, ko pohitim k morju, da si s kopeljo osvežim zaspane ude.

Po zajutruku prisopiha parobrod »Magyar«, na katerega namestim sebe in kolo. Gneča je bila velika na krovu in kaj bi ne; konkurenčne nizke cene vabijo ljudstvo, da se za vsako malenkost

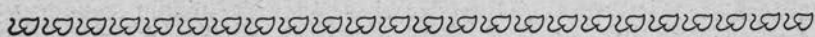
popelje v Senj ali na Reko. Do Senja se plača 10 novčičev, a do Reke 20 novčičev, voziš se pa do te malodane cel dan. Parnik je last ogrsko-hrvaške parobrodne družbe, ki je te nizke cene nastavila zato, da bi upropastila hrvaško brodersko društvo, čigar parniki vozijo po isti progi. Da se pa to ne zgodi, skrbi narodna zavednost hrvaškega občinstva, ki se navzlic višjim cenam v obilem številu vozi na domačih parnikih. Pripovedovali so mi tudi, da so se vsi hrvaški trgovci zavezali, prejemati blago le s hrvaških parnikov, a drugo zavračati. Prepričal sem se o resničnosti tega, kajti naš parobrod ni vozil skoraj nikakega blaga, a parnik »Hrvatska«, ki je vozil mimo nas, je bil silno natovorjen. S tako silno konkurenco, kakršno so uvedli Madjari, bi upropastili sebe najprej, da jih ne podpira vlada, ki jim je med drugim poverila tudi poštno vožnjo.

Pristajali smo po mnogih pristaniščih, najdalje v Senju. Vožnja po Kvarneru je kaj zanimiva. Ob morju so posejane mnoge vasi in lična mesteca, ki se posebno v obližju Reke kaj hitro širijo z različnimi novimi zgradami, služječimi ponajveč letoviščnikom. Tako prijetna pa je le obala ob celini, obale raznih otokov onkraj kanala so kaj žalostne in puste. Golo kamenje pokriva pusta tla, nikakega zelenja, nikakih prebivališč ne zagleda oko. Videti je, ko da so otoki s snegom pobeljeni. Vzrok je ljuta burja, ki po zimi strašno tod razsaja in ki je v teku stoletij odnesla še tisto malo zemlje, kar je je bilo morebiti še prej po teh krajih.

Na parniku je bilo kaj živahno. Tukaj je prepevala četvorica fantov narodne pesmi, tamkaj se je gnetlo ljudstvo pri vratcih v kuhinjo. Ta je hotel porcijo gulaša (10 novč.), oni janjčje pečenke s krompirjem (15 n.). Tudi vino je ceno (28 n.), a ledeno pivo v buteljkah je bolj za gospodo (20 n.). Prodajajo sadje, grozdje in smokve, tudi kumare gredo marsikomu v slast. Ropotanje strojev, pomešano s petjem, bleketanje ovac na sprednjem koncu s spremljevanjem tamburice, ki nanjo udarja ovce čuvajoči deček, glasen smeh mnogobrojnih žensk in šumenje valov, vse to kaj blagodejno vpliva na živce — seveda na zdrave, kakršnih je to zdravo, jedro ljudstvo.

V Kraljevico parnik ne prihaja, izkrcava potnike kar na prostem morju v majhne čolnice, ki tu čakajo. Ondi se nam je primerila majhna nezgoda: parnik je zašel na nizko vodo, na prod. Nikaka sila ga ni mogla vzdigniti. Prihitela je na pomoč mimo vozeča »Hrvatska«, a tudi z njeno pomočjo ni bilo moči parnika premakniti. Takisto i »Drava« ni mogla pomoči. Nestrpno smo čakali, odkod nam pride pomoč. Zagledamo velik parnik

ogrske družbe. Ta oklene z močnimi vrvmi naš parobrod in ga potegne iz plitvine v globoko vodo. Bili smo prosti. Z zamudo treh ur smo dospeli v Reko. Odtod sem pohitel z brzovlakom in s kolesom domov, da sem se odpočil in se pripravil za nove izlete.

NA VIŠARJE PO ZIMI.

A. KNAFELC.

Ko sta, kakor poročata v predzadnjem „Plan. Vestniku“, hodila dva naša hribolazca januarja meseca na Golico v tistih viharnih dneh, sem jaz takrat opazoval le od Kopišarja na Planini, kako grozno je burja premetavala sneg po Golici. Ni mi pa dišalo ob takem metežu iti na goro. Pozneje so se viharji polegli, ker vsaka stvar, kakor je rekel oni hribolazec na novega leta dan na Golici, trpi le nekaj časa.

Spomnil sem se tedaj svojih še novih krpelj, ki sem jih bil pred nekaj leti kupil v Mojstrani, da jih bode treba enkrat poskusiti. Odpeljem se dne 29. januarja zjutraj iz Beljaka proti Pontablju, še brez cilja, kje naj poskusim krplje. Do Trbiža sem se že odločil, da poskusim na Višarje. Izstopim v Žabnicah in grem kakor po navadi gosp. poštarja Ehrlicha spotoma obiskat. Bilo je poldesetih dopoldne. „No, kam pa vi danes s krpljami?“ se nasmehlja g. Ehrlich. — „Na Višarje“ odgovorim. — „O, tam gori pa ni še nihče bil letos“, mi de. — „Bom pa jaz poskusil prvi“, mu rečem. On mi v moje veselje pove, da je po strmi poti proti Višarjem gori do sredi gore izvožena pot, po kateri sedaj les doli vozijo, od tam pa da sem v eni uri lahko na vrhu. Lepo se mu zahvalim za pojasnilo in rečem, da porabim to pot.

Lep dan je bil. Ne burje ne sape, ne mraza ne vročine, le solnce je čudovito milo sijalo skozi popolnoma čist zrak. Pri hoji v hrib sem se kmalu začel pošteno potiti, zvrhnja suknja je morala zlesti v nahrbtnik. Ko je hrib postajal še strmejši in stopinje niso hotele držati, sem obul nalašč za sneg narejene nogavice iz debelega platna po vrhu črevljev, jih potegnil malo spodaj čez rob od hlač in zavezal. Take nogavice branijo, da se suhi sneg ne trosi na črevlje; vsled tega ostane obuvano suho in noga gorka. Ni pa potreba gorskih črevljev, ampak čisto navadne, vsakdanje sem imel in dolge lodnaste hlače. Tako opravljen

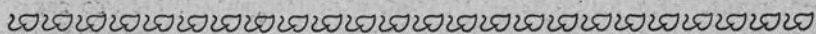

sem šel do konca izvožene poti, nadalje sem si pa moral navezati krplje. Pot je bila zelo strma, snega pa zmerom več in suh je bil kot prah. Vdiral sem se vedno globlje, nekako 30 cm globoko povprečno, včasih tudi do kolen s krpljami vred. Snega je bilo povprečno samo kak 1 $\frac{1}{2}$ m. Postati sem moral večkrat, da sem se odpočil. Semtertja sem slišal žolno, kako je sekala s svojim ostrim kljunom drevesno skorjo in kljuvala iz nje mrčes. Razen vedno veselih sinic ni bilo čuti nikakih ptičev. Hoja je bila vedno bolj in bolj naporna. Vsaki dve minuti sem moral postati in se oddahnuti, a le stoje; če bi se usedel v tak suh in globok sneg, bi se precej globoko vanj pogreznil.

Že sem začel obupovati, da ne pridem na vrh. Ko pa zagledam skozi drevje zvonik višarske cerkve, se osrčim. Saj ura je kazala šele pol ene, moja žepna namreč, ona na višarskem zvoniku kaže letos vso zimo polosmih, kakor sem se prepričal pozneje. No, si mislim, saj je časa še dosti, bom pa počasi hodil. Pristopical sem res počasi do prve romarske hiše. Tam je bil sneg čisto trd. Prilezem počasi tudi do cerkve. Pred glavnim vhodom je ležal tako visok kup nametenega snega, kakor so vrata visoka. Duri so bile napol odprte, in tako sem se po tistem kupu snega od zgoraj doli pridrčal v cerkev. To je bil mir notri! Hiša miru! Vse razdrto. Kar je vrednosti, se jeseni vse pospravi, le goli oltarji stojijo, kakor da bi bili malo pred manoj Turki tam gospodarili. Materi božji se zahvalim, da sem zdrav prilezel gori, in jo še poprosim milosti, da bi ravno tako zdrav prišel zopet v dolino. Živega bitja ni bilo naokrog, s katerim bi mogel govoriti. Vsa tamošnja bivališča so po zimi zaklenjena in s snegom zametena, le cerkvena vrata so vedno odprta.

Polezem še na vrh gore k strelovodu, da pogledam malo naokrog. Vse obzorje popolnoma čisto! Videle pa so se v daljavi tudi gore, ki se še po leti ob lepih dneh ne vidijo. Toplomer je kazal ob dveh na vrhu — 0° in sredi gore + 4° R. Za pol ure sem posedel, da sem nekoliko zaužil, ker prav na vrhu ni nič snega — sapa odpiha vsega. Pijače sem imel pol litra vode, zmešane s pol kozarcem vina. To mi je popolnoma zadostovalo. Ko bi bil dosti vina ali celó žganja pil, dvomim, da bi bil prišel gori.

Gori sem hodil 4 $\frac{1}{2}$ ure, nazaj 2 uri. Ob polpetih popoldne sem bil zopet na varnem v Žabnicah.

DRUŠTVENE VESTI.

Umrli je dne 24. februarja t. l. naš mnogoletni član g. Leopold Jeran, trgovec v Ljubljani. Blag mu spomin! — Dne 10. t. m. pa je otela neusmiljena smrt članico gospo Fani Orožen, soprogo našega društvenega načelnika. Blaga pokojnica je rada hodila ne le na razne nižje vrhove, l. 1900. je polezla celo na strmi Krn, kjer je utrgala prvo pečnico v svojem življenju. Veličastni pogreb je pričal, kako priljubljena je bila prav vsem. Naj vsaj nekoliko tolaži našega vrliga načelnika splošno sočutje ob bridki izgubi ljubeznive in dobre mu družice, ki sladko počivaj v tihih gomili, obsuti s cvetjem njenih mnogobrojnih častilcev!

Novi člani. Osrednjega društva: Albert Anton, restavrater v Ljubljani; Benedek Feliks, pristav drž. železnic v Ljubljani; Komatič Ivan, založnik kmetijskih strojev v Ljubljani; Paulin Friderik, c. kr. davčni praktikant v Ljubljani; Štor Julijana, trgovka v Ljubljani; dr. Treo Luce, c. kr. sodni avskultant v Ljubljani; dr. Jernej Demšar, zdravnik v Ljubljani. — Cerkljanske podružnice: Tavš Jakob, trgovec v Cerknem. — Idrijske podružnice: Potočnik Ludovik, c. kr. rudn. učitelj v Idriji. — Ajdovskovipavske podružnice: Favetti Ivan, pravnik v Škrljah; Klemenčič Milan, c. kr. kancelist v Ajdovščini; Logar Stanko, posestnik v Ajdovščini; Štekar Stipko, trgovec v Ajdovščini. — Akademičnega krožka v Pragi: Sodnik Anton, pravnik v Ljubljani; Kacjan Fran, pravnik v Pragi.

Darila. Osrednjemu društvu: Kmetiska posojilnica na Vrhniku 30 K. Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani 30 K. — Idrijski podružnici za kočo na Javorniku g. Anton Treven, trgovec in posestnik na Jesenicah, 10 K. — Akadem. krožku v Pragi za kočo v Koritnici: g. dr. Otokar Laxa, univ. asistent, 4 K in č. o. Prokop Vávra, katehet, 5 K. Srčna hvala!

Častno občanstvo je podelila Jeseniška občina na Gorenjskem župniku g. Jakobu Aljažu, našega društva podnačelniku g. dr. Franu Tomišeku in g. učitelju Antonu Razingerju, vsem trem za velike, stalne zasluge, ki so si jih pridobili v turistično-gospodarskem oziru za občino. Naše društvo iskreno čestita vsem trem počaščencem, srčno zahvalo pa izreka tudi vrli občini, da je tako zavedno priznala zaslužno delovanje Slov. plan. društva, čigar neumorno delavni organi so imenovani častni člani.

Kranjske podružnice VI. občni zbor je bil dne 18. febr. v prostorih Narodne čitalnice v Kranju. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da je imela podružnica v preteklem letu 47 domačih in 22 zunanjih članov, z novim letom pa da je pridobila 6 novih, tako da ima sedaj vseh skupaj 75 članov. Spomladi so se popravile nekatere stare markacije, nanovo pa napravile značke čez Tržič - Javorniško sedlo - Jezersko. Na kranjskem kolodvoru se je namestila jako lična in natančna orijentacijska tabla. — Dijaških izkaznic se je izdalo 19. Izleta sta bila dva, in sicer prvi k otvoritvi Aljaževega doma v Vratih in drugi k otvoritvi koč na Golici; obeh se je udeležilo prav lepo število članov. Posamezni člani pa so polezli na razne vrhe, kakor na Grintavec, Skuto, Triglav, Obir, Stol, sploh je bilo prav živaho gibanje v tem oziru. — Dne 8. novembra je imel odbor pomenljivo sejo, v kateri je sklenil, da napravi na poziv osrednjega odbora, ako bodo vse okolnosti pripuščale, kočo na Stolu. — Dohodki s prebitkom iz l. 1903. so znašali 1856.49 K, stroški 254.52 K. Čiste imovine je imela podružnica konec

preteklega leta 1685/23 K. — Pri volitvi odbora so bili izvoljeni: g. Janko Majdič za načelnika, gosp. Ferd. Polak za načelnikovega namestnika, g. prof. Ant. Zupan za tajnika, g. Rudolf Kokalj za blagajnika, g. prof. dr. Vladimir Herle, g. prof. Evgen Jarc in g. Janko Sajovic za odbornike.

Češke podružnice občni zbor. Poročilo o podružničnem delovanju v 8. letu njenega obstanka je podal na občnem zboru, ki se je vršil v Pragi dne 23. februarja, odbornik gosp. svetnik Mareš. Poročilo poudarja, da so hudo trpele podružnične naprave v Grintavskem pogorju, tako pota kakor Češka kočja vsled predlanske zime in plazov. Kočo je bilo treba nanovo pritrditi, steze in pota popraviti. S tem se je onemogočilo novo delo. Nova je le promenadna pot, ki jo je uredila podružnica ob Jezerskem potoku v udobnost letoviščnikom na Jezerskem. To je prelepo šetališče ob šumečih kaskadah. Z lastnikoma Stulerjevega in Makekovega posestva se je uredilo vprašanje radi zgradbe vozne poti skozi Gorenjo Kočno na Stulerjevo planino, izvršile so se tudi priprave za izboljšanje pota od Sv. Andreja na Goli vrh in pa za morebitno skrajšanje zveze med Češko kočjo in Žrelom. Podružnica je razpostavila orientacijske table pri Muriju in Stulerju na Jezerskem in na Bledu. Enako tablo je preskrbela Kranjska podružnica za Kranjski in tudi Kamniška podružnica je naročila dvoje takih tabel za svoje kraje. — Po podružničnem prizadevanju je avtoriziralo glavarstvo v Kranju oskrbnika Češke kočje, Jerneja Krča, za vodnika v Savinskih planinah, poleg tega si je podružnica zagotovila vodnika Lovra Potočnika, ki biva sedaj po letu na Jezerskem, kjer vodi gradnjo podružničnih potov. — Zimsko sezono je priredila podružnica šest društvenih večerov v Pragi, med drugimi ljubljanskemu županu Ivanu Hribarju posvečen večer. Predavanja so podali dr. Vlad. Růžička »o novih turah v Kaniniski skupini«, dr. Fr. Kulhavý, I. Král »o Alžeriji«, svetnik L. Mareš o Jezerskem pod naslovom »Nazaj, pri Muriju najbolj«, dr. V. Tille »o Wildspitze«. Predavanja so bila spremljana s projiciranjem slik, katere so preskrbeli dr. B. Jedlička, inž. Al. Štěpán in inž. Plischke. — Kot prihodnjo publikacijo namerava podružnica izdati vodnika po Dalmaciji in sosednjih deželah; zanj pripravlja že natančen zemljevid. — S podružnico skupno delujoči »krožek češko-slovenskih akademikov« je štel 98 članov in 12 podpornikov. Krožek je izbral svojemu delovanju torišče v Koritnici na Primorskem, kjer hoče postaviti pod Mangartom kočjo. Opravil je na zapadni strani Julijskih planin več markacij in postavil 32 orientacijskih tabel. Imel je 13. avgusta l. l. v Logu shod, po zimi pa v Pragi sestanek, na katerem je predaval Pavliček »o Primorskem«. Tudi se je udeležil krožek z lastno ekspozicijo dijaške razstave v Pragi. V Logu in v Trenti je uredil dijaška prenočišča, tudi se je spomnil z zbirko po povodnji poškodovanih v Ukvi. Podpiral je dr. Vlad. Růžičko pri ureditvi alpskega muzeja. Dohodkov je imel krožek 645 K 67 h, izdatkov pa 344 K 07 h. — Iz blagajniškega poročila dr. Stanislava Prachenskega je povzeti, da je imela podružnica l. 1904. dohodkov 7361 K 89 h, izdatkov pa 6483 K 82 h. Podružnica ima sedaj aktiv za 15.999 K 38 h, pasiv pa za 10.888 K 54 h. Čisto premoženje znaša torej 5110 K 84 h. V teku osemletnega svojega obstanka je imela podružnica dohodkov 50.462 K 21 h, izdatkov pa 49.661 K 76 h, le-teh za strogo turistiške namene 44.716 K 20 h ali 90 %. — Bližnjo desetletnico hoče podružnica proslaviti z izdajo reprezentacijske publikacije o Slovanskih Alpah.

Kranjskogorske podružnice občni zbor se je vršil v nedeljo, dne 26. februarja, ob treh popoldne v gostilnici g. K. Višnarja na Jesenicah. G. podnačelnik Kunaver je pozdravil navzočne člane, posebno člana osrednjega odbora, gg. dr. Tominška in profesorja Macherja. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je podružnica jako živahno delovala in svojo prvo nalogo častno rešila: postavila je kočo na Golici. Odbor je imel 16 sej. Podružnica šteje 121 članov, vendar pa bi bilo želeli, da bi se to število še pomnožilo. — Iz blagajnikovega poročila je razvidno, da je imela podružnica 10.924 K 18 h dohodkov in 10.295 K 86 h izdatkov, preostanka torej 628 K 32 h. Premoženje njeno znaša okroglih K 10.600. Dohodki so bili članarina in vpisnina, prostovoljni prispevki ter čisti donesek veselice, ki jo je priredila preteklo poletje. Za uspeh te veselice si je pridobila največ zaslug rodbina g. nadpoštarja Schreya, za kar ji bodi najprisrčnejša zahvala! Tudi provizorna otvoritev koče na Golici je precej donesla. Zahvaliti pa je najbolj gospoda Schreya in Trevna, ki sta uredila poplačilo stavbe, ki je že plačana do zneska K 473. — Nato je bila volitev novega načelnika, ker se je prešnji, g. Guštin, odpovedal. G. Kunaver je predlagal g. Višnarja. Občni zbor je pritrdil temu predlogu in je soglasno izvolil g. Višnarja za načelnika. Novi načelnik se je zahvalil za izkazano mu zaupanje, proseč, da bi skupno delovali pri začetem delu. Ker je bil g. Višnar že v odboru in se je torej eno odborniško mesto izpraznilo, se je izvolil za odbornika g. Guštin.

Nato se je oglasil za besedo gosp. dr. Tominšek in je tako govoril: »Zahvaljujem se za pozdrav, zahvaljujem se pa tudi kot član osrednjega odbora za uspešno delovanje podružnice. Podružnica ni delala z velikim aparatom, vendar uspeh njen je bil tak, da moramo reči: takega bi ne doseglo tudi kako večje društvo, ki bi delalo z večjim aparatom. Iz tega je pa razvidno, da je podružnica delovala popolnoma premišljeno in vestno, in zato je tudi storila, kar ji je bilo sploh mogoče storiti: postavila je lepo kočo na Golici. Slov. plan. društvo je zraslo iz prav neznatnih početkov. Prav revno je bilo naše društvo spočetka, toda le spočetka. Danes je društvo mogočno in ugledno. Celo Nemci nam že priznavajo, da smo storili že mnogo koristnega za turistiko. Društvo je delovalo vedno z vno in danes smo res gospodarji v najlepših krajih. Tako je bilo tudi z delovanjem na Golici. Ko smo prišli z idejo na dan, da postavimo na vrhu Golice svojo kočo, prihajale so nam od nemške strani prošnje, naj to opustimo. Toda dobro smo pomnili tiste čase, ko nas sploh niso hoteli pripoznati za enakovredno planinsko društvo, in odločili smo se, izpolniti že večletno željo vseh slovenskih, posebno ljubljanskih turistov, da ustanovimo novo kočo na Golici. Osrednji odbor sam je imel namen, postaviti jo na tem vrhu. Postaviti moramo na tej vsakemu lahko pristopni gori kočo, da bo svet vedel, da so te krasne Karavanke slovenske planine — tako se je glasilo naše geslo. In to je kot glavni namen svojega delovanja prevzela Kranjskogorska podružnica. Posrečilo se ji je popolnoma. S tem smo napredovali za velik korak v svojem delovanju. Prijatelji naravnih krasot bodo prihajali k nam od blizu in daleč, posebno pričakujemo slovanskih gostov. Kranjskogorska podružnica si šteje lahko v veliko zaslug, da je v tako kratkem času postavila kočo na Golici. Zato izrekam Jeseničanom in pa vsem tistim, ki so podpirali to podjetje, zahvalo v imenu osrednjega odbora, in skoro smem reči, tudi v imenu vsega slovenskega občinstva. Osrednji odbor bo skrbel, da se redno izvrše še tista dela, ki jih je treba še izvršiti. Zato je prevzel notranjo

opravo kočje in je tudi v ta namen že nabral okoli 250 K. Že sedaj je pri stavbi vse lepo urejeno, lega pa že tako lepa, da si lepše ni želeli. Uverjen sem, da bo kočja donášala društvu toliko dohodkov kakor morda nobena druga stavba. Letos, ko se izvrši slavnostna otvoritev kočje, pridejo turisti od blizu in daleč, zato priporočam podružnici, da se primerno pripravi. Ta dan bo gotovo sijajen manifest za slovensko turistiko. Nadejam se, da bo podružnica delovala v dosedanji smeri in da povzdigne slovensko turistiko zares na največjo višino, ki je v teh krajih dosežna. Želim, da se njeno delovanje razvije na vse strani in da si pridobi prijateljev med vsemi slovenskimi sloji. Le delajte tako vedno kakor dosedaj, pa tudi v zvezi z drugimi narodnimi društvami, posebno tam, kjer gre za narodno stvar! Bog živi podružnico, Bog živi pa tudi njene prijatelje!

Po tem srčno odobranem govoru so se določile nekatere podrobnosti glede slavnostne otvoritve te kočje.

Nato je sporočil gosp. prof. Macher podružnici pozdrav in zahvalo staroste slovenskih hribolazcev, gosp. Kadilnika, ki se vsled bolehnosti ni mogel udeležiti zborovanja. Podružnica je zahvalila gosp. Kadilnika brzojavno za izražene ji simpatije. Končno se je zahvalil nadpoštar g. Schrey podružničnemu odboru za njegovo delovanje in izrekel željo, da bi ostal tudi poslej tako uspešno delaven; izrazil pa je tudi zahvalo osrednjemu odboru in g. dr. Tominšek. G. Kunaver je tudi še zahvalil g. Guština in g. Višnarja za njuno požrtvovalno delovanje, zlasti g. Višnarja, ki je veliko pripomogel podružnici s svojim strokovnim znanjem. Gosp. Višnar pa je odzdravil z obljubo, da bo deloval tudi poslej v vsestranski prospeh društva.

Podravske podružnice IV. občni zbor se je vršil dne 12. t. m. v Rušah. Iz tajnikovega poročila posnemamo, da je štela podružnica v minulem letu 118 udov, med njimi dva ustanovnika. Odbor je imel tri seje ter je sklical spomladi v Studenicah shod tistih, ki se zanimljejo za kočjo na Boču. Ker je ta kočja v zelo slabem stanu, se je sklenilo, nabrati denarja in stavbo temeljito popraviti. Najvažnejša je bila seja, ki se je sklicala potem, ko je bila došla vest, da se je Žigertov stolp podrl. Sklenilo se je, stolp zopet postaviti, razpravljalo se je o dobavi potrebnega denarja in o načrtih nove stavbe. Sredotočje društvenega delovanja v minulem letu je bil stolp. V njem so se postavile klopi in v najvišjem traktu miza; pri tleh se je stolp namazal s karbonilejem. Lansko leto se je vpisalo v spominsko knjigo v stolpu 1043 obiskovalcev, l. 1903. pa 252, skupaj torej 1295. V stolpu pa je bilo gotovo še enkrat toliko oseb, kajti samo na Arehovo nedeljo lani si ga je ogledalo čez 1000, a vpisalo se jih je le 464; to so bili večinoma romarji. Te številke pričajo, kako priljubljen je bil. Stolp je stal 14 mesecev in 18 dni. — Več starih društvenih potov se je spet zaznamenovalo, nanovo pa so se markirala 4 pota, in sicer: 1.) po Šturmovi jami k Sv. Duhu; 2.) od Areha v Št. Martin; 3.) s Klopnega vrha na Brv in 4.) od Brvi na Roglo in v Mislinje. Zaradi zadnje poti je nastala znana pravda, ki je proizročila podružnici okrog 100 K stroškov. Na primernih mestih se je postavilo 10 kažipotov. — Podružnica je imela spominske knjige v Žigertovem stolpu, pri Sv. Urbanu, Sv. Duhu in na Klopnem vrhu. — Odbor je prosil podpore pri vseh slovenskoštajerskih posojilnicah, pri deželnem odboru in c. kr. železniškem ministrstvu. Ministrstvo in sedem posojilnic je ugodilo prošnji, deželni odbor pa je rešil prošnjo šele čez 13 mesecev in seveda neugodno. Naklonili pa so; železniško ministrstvo 100 K, posojilnice v Framu, Mariboru

in Ptuj po 50 K, v Smarju pri Jelšah in na Slatini po 20 K, v Št. Ilju v Slov. goricah in v Slov. Bistrici po 10 K, g. dr. J. Glančnik 50 K, g. baron Rosmanit 20 K, g. Svitoslav Hauptman 10 K, gg. čitalniški samci v Mariboru 7 K. Vsem bodi pristrčna hvala! — Postaje, kjer so se dobili ključki do stolpa, so bile v Rušah, Mariboru, Lembahu, Št. Lovrencu, Framu, Slov. Bistrici, pri Žigertu, Momu in na Klopnem vrhu. Največ ključev sta posodili postaji v Rušah in Mariboru. — Podružnica je sklenila dve važni pogodbi: prvo z g. Kapunom (Žigertom), vsled katere ima društvo za vse čase pravico, postaviti na Žigertovem vrhu razgledni stolp; druga pogodba se je sklenila z gosp. Iv. Robnikom na ta način, da vzame podružnica kos zemljišča pri Sv. Arehu za 50 let v najem. Na tem zemljišču se bode zgradila planinska koč. Obe pogodbi sta vknjiženi v zemljiški knjigi. Vrlima možema Žigertu in Robniku pa gre vsa hvala, da sta storila društvu to uslugo.

Blagajnik je poročal, da je bilo vseh dohodkov 1340 K, izdatkov pa 1298,29 K, torej prebitka 41,71 K. Podružnica ima pri domači posojilnici še 2391 K dolga. Stolp je povsem donesel 263 K, t. j. 7% od vsote, ki se je izdala za stavbo.

Obe poročili sta se odobrili in računi potrdili.

Potem se je vršil pogovor o stavbi novega stolpa. Vsi navzočni udi so pritrldili načelnikovemu predlogu, naj se postavi nov stolp. Načrt je že gotov in se je poslal v pregled češkim inženirjem v Prago. Ker se še ni vrnil, ni bilo mogoče o njem razpravljati. Po predlogu g. Bahovca je občni zbor pooblastil lanski stavbni odsek (gg. Girold, Sernc, Glaser, Lesjak), ki naj naprosi in pokliče v pomoč druge voljne, izkušene in po možnosti tehnično izobražene može, ter mu izročil vso oblast nad stavbo. G. dr. Poljanec je omenil, da sedaj nikakor ni mogoče sklepati, da naj se stolp že letos dogotovi, ker se je ozirati tudi na finančne razmere. Glede dobave denarja za stavbo je g. načelnik naznanil, da se je že pri zadnji seji sklenilo, da izda podružnica zadolžnice. Naprosil in pooblastil se je g. dr. M. Gorišek, da to stvar natanko prouči. Občni zbor je pritrldil temu odborovemu sklepu. G. Bahovec je predlagal potem, naj se zadolžnice glasijo samo na 20 K. Predlog se je sprejel.

O programu za delovanje v tekočem letu je poročal g. načelnik. Ako bo mogoče, se postavi stolp še letos, drugače pa se pripravi gradivo in druge potrebščine. Za kočo pri Sv. Arehu se oskrbe načrti. V Šumiku se napravi boljša pot pod drčo ali rižo na vrh slapa. Na primernih mestih se po možnosti postavi okrog 20 kažiopotov. Nanovo se bode zaznamenovala pot iz Slivnice k Sv. Arehu in od Sv. Areha na »staro glažuto« pod Klopnim vrhom (krajša pot). Končno je izrekel g. načelnik pristrčno zahvalo vsem tistim, ki so koristili podružnici in se zanjo žrtvovali na ta ali oni način.

Soška podružnica je zopet oživela! Najjasnejši dokaz njenega živahnega gibanja je veliko število novih članov: pristopilo jih je letos že 109. Poživil pa jo je najbolj neutrudno delavni c. kr šolski nadzornik g. Andrej Lašič, ki mu gre za to gotovo iskrena zahvala vseh planincev. — Došlo nam je tudi poročilo o občnem zboru te podružnice, ki je bil dne 5. t. m. v Tolminu. Zaradi pomanjkanja prostora ga priobčimo v prihodnji številki.

Akademičnega krožka večer se je vršil dne 16. t. m. v mali dvorani Žofina v Pragi v splošno zadovolje. Ugledno češko občinstvo je napolnilo dvorano do zadnjega prostora. Poleg naših zaslužnih častnih članov, mnogih univ. profesorjev, odvetnikov in drugih odličnih gostov smo opazili tudi obilo

starejših tukajšnjih gospodov Slovencev. — Gdč. pl. Makovska je z bok svojega krasnega glasu žela vsestransko pohvalo in sprejela v znak priznanja prelep šopek. Tudi gospod stud. ing. G. Scheiner je zadovoljil pazljivo občinstvo. Velezanimivo pa je bilo predavanje g. dežel. svetnika B. Frante »O Dolomitih«. Vzorno predavanje je ilustriralo nad sto prekrasno izvedenih skioptičnih slik, katerih diapozitive je po svojih izvirnih fotografijah preskrbel g. dr. Jedlička, odvetnik v Pragi. Predavanje je bilo živahno odobravano. — Kosmati dohodek znaša 148 kron; čisti dobiček je namenjen koči v Koritnici.

Tržaške podružnice zaznamenovani poti:

1.) Od postaje v Rodiku po krasnem senčnatem gozdu na hrib Artviže (817 m), od koder je diven razgled na Karavanke, Kaninsko pogorje, Kras, Vremsko dolino itd. (rdeča znamenja).

2.) Z Artviž v Zavrhek pod hrib, kjer vali bistra reka svoje urne valove (rdeča znamenja). Iz Zavrhka pelja vozna pot preko Škocjana v Divačo.

3.) Iz Doline po stezi do jame sv. Socerba (rdeča znamenja).

4.) Od Sv. Socerba nekaj časa po skalnih tleh do Kastelca in potem po planoti, ki pa hipoma izgine, v Osapsko dolino v Osp. Posebno lep razgled se odpira z roba planote na osapsko kotlino, na takozvani osapski grad. Iz kotline se ob deževju peni valovje neke podzemeljske vode ter poplavlja dolino liki jezero. (Znamenje dve rdeči črti.)

5.) Od postaje v Dragi na prelep razgledni hrib, na Veliko Gradišče. Na ta hrib pelje od postaje dvojna pot. Na levo čez vas Drago, Krvavi potok in na desno čez Pesek, Gročano do cerkvice sv. Lorenca, kjer se obe poti združita in odkoder je še $\frac{1}{4}$ ure do vrha.

6.) Z vrha Velikega Gradišča po gozdni preseki v Lokev (rdeča znamenja).

7.) Od Peska, vasici s par hišami, na Ožek (Kokoš) in odtod po vedno senčnatem gozdu in krasnih livadah v Lokev (modra znamenja).

8.) Iz Velikega Repna na Volnik. Razgled na bližnje kraške vasice, itd. Z vrha Volnika vodi pot v Repnič in odtod na Prosek.

9.) Iz Ospa na hrib z vasico Tinjanom (prelep razgled na morje, Osapsko in Črnokalsko dolino ter Istro).

10.) S Tinjana po stezi ob hudourniku v Dekane (rdeča znamenja).

11.) Iz Dekanov po Rižanski dolini do Črnega Kala. Tu je počival nekaj pod hrastom slavni Valvasor, čudeč se krasoti prelepe slovenske zemlje. (To omenja tudi v svojih spisih.) Zaznamenovana pot je nad vse romantična.

12.) Iz Britofa-Vrem na Vremščico, glasovito ne le radi prelepega razgleda, ampak tudi radi krasne in raznovrstne flore.

S temi prvimi poti pa ni še končano zaznamenovanje, ker se bo sedaj nadaljevalo in se pri vseh potih v kratkem postavijo tudi napisne table s kažipotom in daljavo. Razen tega izda podružnica tudi zaznamek vseh zaznamenovanih potov.

~~~~~

RAZNOTEROSTI.

Izredna tura v štirih dneh. Slovenski turist prve vrste, g. dr. Fr. Tomišek, je opravil lani avgusta meseca prvi dan pot po Hudi stezi iz Loga na Mangart in nazaj čez Travnik, drugi dan na Jalovec, tretji dan na Razor in četrti dan na Križ, Triglav in nazaj v Mojstrano.

Plazovi v Vratih gredo najbolj v južnem vremenu, a marca meseca se spričo megle večinoma ne vidijo. Ob jasnem vremenu ne drče prej, da jih solnce ogreje. Gredo pa še majnika, mali s Triglava in s Stenarja tudi junija. Sredi maja meseca popoldne, ko jih solnce ogreje, gredo temeljni (gruntni) plazovi.

Na Grintavcu v novembru 1. 1904. V drugi polovici novembra meseca je bilo lani izredno lepo vreme in pogled z ljubljanskega grada na Kamniške planine me je prepričal, da izletu tudi sneg ne bi delal nikakih ovir. Sklenil sem torej polesti na Grintavec. Dne 19. zvečer sem se odpeljal sam proti Kamniku. Sreča mi je bila tako mila, da sta že v Domžalah vstopila dva tamkajšnja Tirolca, ki sta bila istotako namenjena na Grintavec. Hitro smo se seznanili in sklenili skupno potovati. Ob svitu lune smo dospeli o polnoči do Uršiča in po enournem počitku odrinili proti Kokrskemu sedlu. Ker je bil mesec izginil za Greben, smo morali prižgati svetiljko. Ob petih zjutraj smo bili v Zoisovi koči, odkoder smo se po daljšem počitku in izbornem zajutruku napotili po stari poti na vrh. Do Uršiča ni bilo nič snega, odtod naprej po gozdu je pokrivala z listjem posuto pot tanka plast snega, od Zoisove kočice dalje je ležal sneg le po kadunjah in proti vrhu na nekaterih mestih. Vreme je bilo krasno, temperatura prav povoljna, kajti ob petih zjutraj je zastirala yodo v vodnjaku pri Zoisovi koči le tanka skorja ledu. Zjutraj je sicer pihal precej močan in mrzel severozahod, po solnčnem vzhodu pa je ponehal in se je ozračje tako ogrelo, da smo se dobro spotili do vrha, kjer smo ostali celi dve uri. Razgled je bil vprav velikanski, videlo se je sploh vse, kar se more z vrha Grintavca videti. Z daljnogledom se je natanko razločila Triglavska kočica na Kredarici, okrog katere ni bilo nič snega. Tudi Češka kočica je bila popolnoma brez snega. Več ga je ležalo po obojih Podeh in po severnih straneh Skute, Rinke, Turske gore, Brane in Ojstrične skupine. Čaroben je bil pogled proti severozahodu, kjer so nas pozdravljale v sneg in led vkovane Ture s svojim vitkim, v svitu jesenskega solnca se lesketajočim poglavarjem. Nad vse zadovoljni, da nam je bil izlet tako krasno uspel, smo se po isti poti, kakor smo bili prišli, vrnili domov. Lahko pa rečem, da se nudi tak užitek turistu ob tem času in s tako majhnim trudom pač le ob izredno ugodnih vremenskih razmerah, kakršne so bile baš lani v novembru. —x—.

Mallnerjeva kočica na Črni prsti. Osrednji odbor Avstrijskega turistijskega kluba je sklenil, Mallnerjevo kočico na Črni prsti popraviti in v sezoni 1905 oskrbovati.

~~~~~

IZLET V DIVAŠKO VILENICO

priređi Tržaška podružnica v nedeljo, dne 14. maja. Vozili bodo vlaki iz Trsta in iz Ljubljane po **znižani** ceni.

===== V Divači zvečer velika veselica. =====